

Nemzetbiztonsági kihívások

Beszélgetés Kövér Lászlóval, a polgári titkosszolgálatok miniszterével

.....
A rendszerváltás utáni kormányok titkosszolgálati miniszterei jellegzetesen visszafogottak voltak, kerülték a nyilvánosságot. Ezzel szemben a Fidesz Kövér László személyében olyan vezetőjét állította a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok élére, aki nem kerüli a politikai konfliktusokat. A miniszter tisztában van a helyzet elmentmondásosságával, de úgy gondolja, öreg már ahhoz, hogy kibújjon a bőréből.

MUNKATÁRSAINKTÓL

– Hogyan vizsgáznak a magyar titkosszolgálatok a koszovói válság miatt kialakult feszült helyzetben?

– A titkosszolgálatok akkor működnek hatékonyan, ha nem történik terrorcse-

lekmény, ha felderítik és elhárítják a hazánk szuverenitását sértő, gazdasági és politikai érdekeit veszélyeztető törekvéseket. Magyarországon a koszovói válság miatt nem került sor ilyen konfliktusra.

– Egy titkosszolgálati miniszter információs lehetőségeivel felvértezve többet, mást tud-e az országról, mint korábban?

– A részleteket illetően többet, de a lényeg tekintve nem mást. Azt, hogy élesebbé, kontúrosabbá vált a kép, nem annak köszönhetem, hogy a titkosszolgálatokat irányítom, hanem annak, hogy kiléptünk az ellenzéki helyzetből. Itt nem folyik totális információgyűjtés. Körülhatárolt ügycsoportok foglalkoztatják a szervezetet. Mindemellett rá kellett döbennem, hogy az ország sokkal kisebb, mint gondoltam. Szinte minden nagyobb

ügyre igaz, hogy amint erőteljesebben vizsgáljuk, a felszín alatti harmadik-negyedik rétegben ugyanazokkal az emberekkel, csoportokkal találkozunk.

– Kikkel?

– Nem mondhatom meg.

– Elképzelhető ennek a helyzetnek pozitív olvasata is. Ameddig egy jól körülírható gócot kell támadni, a rák ellen is nagyobb eséllyel lehet küzdeni, mint amikor már tele van a szervezet áttételekkel.

– A körülírhatósággal nincs probléma: a nyolcvanas évek második felében alakult ki az a csoport, amely tudatosan telepedett rá a társadalom, és elsősorban a gazdaság meghatározó pozícióira. Róluk van szó. Olyan mélyen beágyazódtak, hogy nehéz hozzájuk férni.

A nemzetbiztonság... folytatás a 9. oldalon

A nemzetbiztonság fontosabb a pártérdeknél

Kövér László titkosszolgálati miniszter egy megdöbbentően kis ország jól körülírható gócairól

Folytatás az 1. oldalról

– Nem operálható helyen volnának?
– Nemzetbiztonságilag releváns helyzetek keletkezhetnek a jogszერűség határain belül is. Ha a törvényhozó, mint az elmúlt két ciklusban, de különösen az utóbbiban megtörtént, szándékosan hagy joghézagokat, amelyekkel élhetnek, akik eleve tudják, hol kell keresni őket.

Felülvizsgálni a rendszert

– Miként lehet ennek „nemzetbiztonsági relevanciája”?

– Ha például egy, a törvényesség határain keletkezett vagyont megpróbálnak kivonni az országból, vagy megpróbálják felélni – ha ez nemzetgazdaságilag is értékelhető nagyságrendben történik –, az már ilyen helyzet.

– Fenntartja azt a kormányváltás előtti véleményét, hogy egy ilyen kis országnak sok öt titkosszolgálat?

– A rendszerváltás után szükségszerű volt szétbontani az egységesen működő titkosrendéséget. Fel kellett „parcellázni” a III-as főcsoportfőnökséget, hogy az új szolgálatok egymással szemben is elensúlyt képezzenek. Kilenc év elteltével érdemes volna felülvizsgálni ezt a rendszert, mert a jelenlegi szolgálatok feladat- és hatásköreiben párhuzamosságok lehetnek fel. De csak akkor érdemes a politikai pártokkal is tárgyalni, ha a szakmán belül konszenzus alakul ki.

– Koalíciós konfliktust is vállalna a szolgálatok összevonása érdekében? Hiszen a kiszagdapárti Szabó János honvédelmi miniszter ragaszkodik a katonai felderítés és elhárítás felügyeletéhez.

– Beismerem: hibát követtem el, amikor a kormányalakítás után választottam a szolgálatok átszervezésének lehetőségét firtató, idő előtti kérdésekre. Nem akorom ezt azzal tetézni, hogy a problémát a kormány elé viszem addig, amíg nem látom a megoldás szakmai és politikai realitását. É kérdéskörrel eddig csak néhány szót váltottunk a honvédelmi miniszterrel. Ő is érzékeli a szolgálatok feladatkörében meglévő párhuzamosságokat.

– Az idei költségvetés jelentős, mintegy negyven százalékkal megemelte a polgári titkosszolgálatok állami támogatását. Mire fordítják a többletet?

– Az előző parlamenti ciklusban elfogadott szolgálati törvény alapján az idén jelentős, de még mindig nem elégséges fizetésemelést kaptak a szolgálatok munkatársai, akik az elmúlt években már – egzisztenciális értelemben – lehetetlen helyzetben dogoztak. A többi rendvédelmi szervvel összevetve a titkosszolgálatoknál voltak a legalacsonyabb fizetések, pedig itt főként diplomás, több nyelvet beszélő, az átlagosnál nagyobb stresszhelyzetnek kitett emberek dolgoznak.

– Földi Lászlót, az Információs Hivatal volt műveleti igazgatóját a Nyírfa-ügyben ellene emelt vád alól felmentette a bíróság. De nem biztos, hogy a kelet-magyarországi bűnözés elleni akció, amelynek oldalvívén több, elsősorban szocialista képviselő neve is felvetődött, ezzel lezárul. Földi szerint a Nyírfa-ügyet folytatni kell.

– Én viszont remélem, hogy a Nyírfa-ügy egyszer s mindenkorra lezárult. Indokolatlanul, bár nem véletlenül kapott olyan beállítást, mintha azért állították volna le annak idején a vizsgálatot, mert politikusok is a megfigyelték között voltak. Előfordultak ilyen nevek, de a vizsgálók nem voltak politikailag elfogultak.

– Visszavesszük a szolgálatokhoz Földit?

– Nincs tudomásom arról, hogy Földi László vissza kívánna térni az Információs Hivatalhoz. A munkaügyi pere még folyamatban van, de remélem, hogy ez nem ítélettel, hanem közös megegyezéssel zárul. Földi Lászlót a bíróság nem találta vétkesnek jogosulatlan adatkezelés vétségében és államtitkok megsértésében, így öt elégtétel illeti meg.

– Földi László Defend nevű örző-védő cége az elmúlt hónapokban több állami megrendelést kapott. Segített ebben a politika vagy a titkosszolgálatok vezetése?

– Nem, de ha igennel kellene válaszolnom, azt sem tartanám szégyenletesnek. A nyugat-európai demokráciákban a titkosszolgálatok megpróbálják egy ideig látókörükben tartani volt munkatársaikat.

Szembenézni a helyzettel

– Katona Béla, a Horn-kormány első titkosszolgálati minisztere évekkel ezelőtt jelezte: a szervezett bűnözés és a politika közötti hídverés megtörtént. Földi László szerint a szervezett bűnözésnek ma már hídfőállásai vannak az államigazgatás középvonalában. Ha valakinek, akkor a titkosszolgálati miniszternek tudnia kell a hídverésről, a hídfőállásokról.

– Általános jelenség Kelet-Európában, hogy a volt szocialista országok titkosszolgálatainak egykori munkatársai nagy számban jelennek meg a szervezett bűnözési körökben, s a rendszerváltás előtti hatalmi kapcsolataik révén teremtik meg e csoportok politikai háttorszáját. Ez a jelenség a tőlünk keletre eső országokban tapasztalható leginkább, sőt egyes helyeken a hivatalos állami politika és a szervezett bűnözés már szimbiózisban él egymással. Ettől mi nagyon messze állunk. Magyarországon a szervezett bűnözés főként a korrupció révén próbál befolyást szerezni a közigazgatásban, a politikában, de még a médiában is.

– Mondana erre példát?

– Nem mondhatok.

– Működik már a mobiltelefonok lehallgatását lehetővé tévő rendszer?

– A szolgálatoknál használt technikai eszközökről nem nyilatkozhatom. Ez állami titok.

– Meddig nem fizet az állam a Nádor '95 Rt.-nek, amely az előző kormány alatt kötött szerződés alapján részt vett a szolgálatok technikai fejlesztésében?

– A cég nem teljesítette a szerződésben foglaltakat, nem szállította le a berendezések egy részét. A kormány most keresi azt a megoldást, amellyel a lehető legkisebb veszteséggel tud kikerülni ebből a szituációból, miközben biztosítja a szolgálatok szükséges technikai fejlesztését. Hamarosan a közvélemény elé tárjuk a Nádor-üggyel kapcsolatos legfrissebb számvévszéki jelentés nyilvánosságra hozható részeit.

– Ha a Fidesz teljesíti is választási ígéreteit, egy ponton komoly politikai döntésekre lehet szükség. A gazdaság könnyen lehet, hogy nem hét százalékkal növekszik, csak négyvel. Előfordulhat, hogy a középosztályt, amely mellett elkötelezték magukat, kellő források híján mégsem, vagy csak más rétegek sérelmei árán tudják támogatni. Fogalmozdik-e már a válasz erre a dilemmára?

– Ez a konfliktus nem új. Az előző két ciklus kormányai is szembekerültek vele. Az változott, különösen az előző kormányhoz képest, hogy mi nemcsak szembekerülünk, de szembe is nézünk a választási helyzettel. Továbbra is állítjuk, hogy csak úgy lehet megakadályozni a társadalom szétszakadását, ha segítünk annak a középosztálynak, amely képes a hátán vinni a gazdaságot, amely a nemzeti azonosság tudat által vezérelt szolidaritás érzésével tartja egyben a társadalmat, élteti, finanszírozza a kultúrát. Ez a döntés tehát megvan, s ha figyelembe vesszük azokat a felméréseket, amelyek szerint a társadalom legmódosabb rétegeiben az MSZP a legnépszerűbb párt, a tartalma is azonosítható...

– Ehhez képest az 1998-as választási térképek szerint a szegényebb vidékeken az MSZP, a gazdagabb megyékben a Fidesz vezette koalíció volt erősebb.

– A nyugati régiók fejlettsége nem abban áll; hogy ott sok a gazdag, hanem abban, hogy kialakult a középosztály.

– Amelynek kedvezni akarnak akkor is, ha a gazdaság ehhez a vártnál kevesebb forrást nyújt. Változatlan a kérdés: kinek a rovására?

– Egyáltalán nem biztos, hogy a gazdaság úgy lelassul, mint ahogy némely gazdaságkutatók szuggerálják. Ugyanakkor mi sem tehetünk úgy, mintha egy óriási konjunktúra közepébe csöppenünk volna. Jeleznünk kell, hogy a kormány tudja, a helyzet rosszabbra is fordulhat, és legyen kész adott esetben erre

Nem gondolom, hogy megváltoztunk volna az utóbbi tíz évben

VELLELITS ÉVA FELVÉTELE

reagálni. De a hídon, ha egyáltalán az utunkba kerül, ráérünk akkor átmenni, amikor odaérünk.

– Úgy alakul a kiszagdákkal való koalíciós együttműködés, ahogy a múlt nyáron elképzelték? Van-e arra módjuk, hogy fontos kérdésben, a koalíció felbomlásának kockázatával számolva nem mondjanak partnerüknek?

– Az elmúlt nyolc hónapra visszatekintve nem látok egyetlen olyan kérdést sem, amelyben a kormányprogram lényegét érintő engedményekre kényszerültünk volna.

– Így lesz-e a jövő nyáron is?

– Nem tartok a jövő nyártól. Bízom abban, hogy a kiszagdákat a társadalom többségének bizalmát élvező, hiteles, a különféle áramlatok, erők közötti közvetítésre képes politikust ajánlanak államfőnek.

– Az emberek még mindig bizalmatlanok a titkosszolgálatokkal szemben. Csökkenteni kellene a szervezet körüli feszültségeket. Mégis ön a kormány egyik legradikálisabban fogalmazó tagja. Az ellenzéket hol szellemi verőlegényekkel

hozza kapcsolatba, hol a taxisblokádra emlékeztetik önt semmiféle tömeghatással nem járó gesztusaik, majd a szervezett bűnözés mocskos mancsát fedezi fel „kottáikon”. Nem tart attól, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatok munkája is belpolitikai feszültségeket vesz fel e kijelentések következtében?

– Nem tudom elhárítani ezt a kérdésfeltevést, de hát öreg vagyok már ahhoz, hogy kibújjak a bőrómból. Azzal is tisztában vagyok, hogy a Fideszben évek óta betöltött szerepem miatt a nemzetbiztonsági szolgálatokat a korábbi miniszterek időszakához képest is fokozottabb, és nem is mindig jóhiszemű figyelem kíséri. Senki sem gondolhatta rólam, hogy miniszterként másként fogok viselkedni, mint az elmúlt tíz évben. Ez pedig – a politikai kérdésekben történő egyértelmű, sokak számára talán túl sarkos megfogalmazások használata mellett – azt is jelenti, hogy mint a szolgálatokat irányító miniszter soha sem fogom megsérteni a jogállam és a demokrácia írott vagy íratlan szabályait.

Párbeszédet folytatni

– Van esély arra, hogy a koalíció normalizálja a kapcsolatát az ellenzékkel?

– Kényelmesebb volna a kormányzás, ha az ellenzék nem üzne sportot a tagadásból. Remélem, hogy lecsillapodnak a kedélyek, és lehet értelmes párbeszédet folytatni. Ennek már vannak jelei. A szervezett bűnözés elleni törvény merev elutasítása után most már szakmai kompromisszumok keresése folyik a koalíció és az ellenzék között. Remélem, hogy ez a precedens egy folyamat kezdete lesz.

– Tíz évvel ezelőtt azt mondta, hogy szociáldemokrata, munkás nagyszüleitől kapta a politikai örökséget, az Isten, Haza, Család hármasságról pedig úgy nyilatkozott, hogy az ön generációjának hiedelgése lesz tőle, oly mértékben élték már vissza vele. Ha mára megfordult a politikai rokonszerve, azért történt, mert ön változott? Vagy a világ? Netán arról van szó, hogy – kicsit igazítva a sokat idézett mondatson – személyes történelem sincs, csak történetírás?

– A szociáldemokráciának eredendően semmi baja nem volt az Istennel, a hittel – ezt Révész Andrásról tudom. Ettől eltekintve sem gondolom, hogy én – vagy akár a Fidesz – megváltoztunk volna az elmúlt tíz évben. Nincsnek ciccakok, fordulatok. Az alapértékek tekintetében egyértelmű az azonosságunk. Ugyan-ez gondolom önmagamról. Igenis van saját történelem, és ebben állandók az értékek. Ami az Isten, Haza, Család hármast illeti, a magunk számára sikerült megszabadítanunk a sallangoktól.

Bednár Imre-Nagy N. Péter